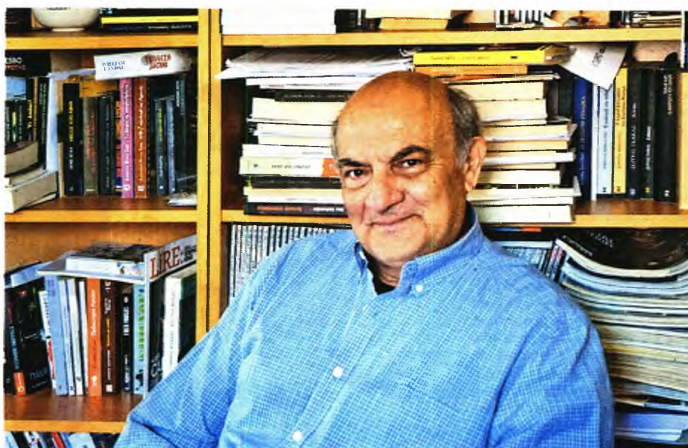

Κριτική

Ακαδημαϊκό προφίλ

Ο Αντώνης Γκόλτσος έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου και έχει εργαστεί στον τραπεζικό τομέα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ενώ ο Δημήτρης Σίμος διαθέτει μεταπτυχιακό στον τομέα των χρηματοοικονομικών από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ο Αντώνης Γκόλτσος

Σκανδιναβική επίδραση

Δύο πρόσφατα **ελληνικά νουβέλ** ενσωματώνουν στοιχεία και πρακτικές των αστυνομικών μυθιστορημάτων του ευρωπαϊκού Βορρά

ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Η αστυνομική σκανδιναβική λογοτεχνία, ιδίως εκείνη που γράφεται στη Σουηδία και στη Νορβηγία, έχει κατακτήσει τον κόσμο. Στη διάδοσή της έχουν συμβάλει κάμποσα μυθιστορήματα του είδους που έχουν γίνει κινηματογραφικές ταινίες και τηλεοπτικά σίριαλ, ενώ πλέον έχει βιομηχανοποιηθεί και αποτελεί σημαντικό εξαγωγικό προϊόν. Σε άρθρο στον «Economist» του Λονδίνου γράφτηκε πως τα τελευταία χρόνια η Σκανδιναβία που βλέπει μεγάλες επιχειρήσεις να υφίστανται πλήγματα (Νόκια, Βόλβο, Σάαμ), σαφώς είναι έναν άλλον τομέα, στην «παραγωγή αστυνομικών θρίλερ». Τα θέματα που κυρίως απασχολούν τους σκανδιναβούς αστυνομικούς συγγραφείς είναι κυρίως η ενδοοικογενειακή βία και ο αλκοολισμός, ενώ η πλοκή των μυθιστορημάτων τους σπιντρίζεται στις εμμονές που ταλανίζουν τις σκανδιναβικές κοινωνίες από τον καιρό του *Hygen* και του *Στρίντμπεργκ* – μα και του *Hyγκμαρ Μπέργκμαν* –, μέχρι τις μέρες μας: στο σεξ, στον ζόφο της ανθρώπινης ψυχής, στην τρέλα.

Αναγνώστης δολοφόνος

Ο Αντώνης Γκόλτσος (Αθήνα, 1945) στο πρώτο του μυθιστόρημα *Η αφήγηση* (2016) είχε ως κεντρικό ήρωα τον **συγγραφέα** Αλκιβιάδη Πικρό, ο οποίος επιχειρεί να ανακαλύψει τα τρομερά μυστικά που κρατούσαν καλά φυλαγμένα τα μέλη της οικογένειάς του. Τώρα, μερικά χρόνια αργότερα, ο Πικρός, στα πρότερα οικονομικής και ψυχολογικής χρεοκοπίας, αναλαμβάνει να γράψει κατά παραγγελία ενός ανώνυμου «αναγνώστη» του ένα μυθιστορημα-ρεπλίκα μιας ιστορίας εγκλήματος. Μόλις ολοκληρωθεί τα πρώτα επεισόδια του

μυθιστορήματος, ένας δολοφόνος χτυπάει, αντιγράφοντας το έγκλημα που έχει αφηγηθεί. Τότε, ο Πικρός, κατ' απαίτηση της αστυνομίας, θα συνεργαστεί με μια ομάδα αστυνομικών ώστε να εντοπιστεί ο επικίνδυνος «αναγνώστης» του που φαίνεται να έχει σχέση με τη δολοφονία ενός ζευγαριού στον Σχινιά. Τα θύματα ήταν ο Αργύρης και η Λευκή, κόρη γνωστού δικηγόρου, ο οποίος τυχάνει συνηγόρος ναρκεμπόρων και βαρυνοεινών.

Ο *Οδηγός φόνων*, που έχει ως μόνο ένα απόσπασμα από το βιβλίο του *Ρέιμοντ Τσάνλερ Το ψηλό παράθυρο*, αρχίζει ατμοσφαιρικά τον Οκτώβριο του 2009 στο Μπες, την περιοχή πίσω από το Πρώτο Νεκροταφείο. Ο μοναχικός-καταθλιπτικός ήρωας στοχάζεται ακούγοντας κλασική μουσική ή κάθεται μπροστά στον υπολογιστή του με καφέ και τσιγάρα. Ακόμα έρχεται αντιμετώπιση με τον Αλκιβιάδη του καθρέφτη του και σκέφτεται πως η αυτοκτονία ίσως θα ήταν μια λύση στο υπαρξιακό πρόβλημα που αντιμετωπίζει. Και ύστερα τα πάντα αλλάζουν, καθώς η αφήγηση εγκαταλείπει τον Τσάνλερ και το σκληρό αμερικανικό αφήγημα, το *hard-boiled*, και μετατρέπεται σε σκανδιναβική. Αυτό δεν είναι απαραίτητος κακό, όπως έχουμε ξαναγράψει για τις επιρροές της σκανδιναβικής αστυνομικής λογοτεχνίας στους καινούργιους Έλληνες συγγραφείς.

Ωστόσο, ο αναγνώστης αισθάνεται άβολα καθώς πρέπει να ανακαλύψει ποιος κρύβεται πίσω από εσωτερικούς μονολόγους (κεφάλαιο «Ελαφρυντικά») ή να ξεχωρίσει ποιος είναι ποιος από το πλήθος των αστυνομικών που έχουν εμπλακεί στην υπόθεση – μεγάλο μέρος του μυθιστορήματος εκτυλίσσεται στο κτίριο της ΓΑΔΑ στη λεωφόρο Αλεξάνδρας. Σίγουρα, ο Αντώνης Γκόλτσος είναι εραστής της παγκόσμιας αστυνομικής λογοτεχνίας και εκτός από τον *Άρνε Νταλ* ή τον *Νέορμπο* έχει πάρει μαθήματα από δύο σπουδαίες κυρίες

του εγκλήματος, την *Πατρίσια Χάιμιθ* και τη *Φίλις Τζέιμς*.

Περιβαλλοντική απειλή

Από τη μεριά του, ο Δημήτρης Σίμος (1987) στο τρίτο μυθιστόρημά του *Το ξικό μάτι* (ύστερα από *Τα βατράγια* και τα *Τυφλά ψάρια*), βάζει τον ήρωά του, τον αστυνόμο Καπετάνο, να αναλαμβάνει τη δυσκολότερη υπόθεση της καριέρας του. Η σορός του Νεοκλή Παρίση σε λόφο στην Εύβοια πυροδοτεί έναν κόσμο μυστικών, το αγρόκτημα του θύματος γίνεται αντικείμενο έρευνας. Ο αστυνόμος-αφηγητής (υπάρχουν δύο διαφορετικές αφηγήσεις, η πρωτοπρόσωπη και η τριτοπρόσωπη) με τους συνεργάτες του πασχίζουν να λύσουν το μυστήριο και στο τέλος, βέβαια, τα καταφέρνουν, αφού διαπιστώσουν πως σε ορισμένα πράγματα είναι αναμειγμένα άτομα της καλής κοινωνίας – και πολιτικού. Ο θάνατος στο μυθιστόρημα υπάρχει παντού και απειλεί τη ζωή χιλιάδων ανθρώπων, καθώς πηγάζει από ένα εργοστάσιο στη βιομηχανική ζώνη της Τανάρας, στη Βοιωτία, όπου καίγονται σκουπίδια, μολύνοντας την ατμόσφαιρα και προκαλώντας βλάβες στην υγεία των εργαζομένων (καρκίνος), αλλά και των κατοίκων της περιοχής.

Το θέμα που επέλεξε ο Δημήτρης Σίμος είναι σοβαρό, απολύτως κοινωνικό, και οι κίνδυνοι από τη μόλυνση του περιβάλλοντος υπαρκτοί – τους ίδιους κινδύνους αντιμετωπίζει και η Ιταλία, όπου έχει ανάμειξη η Μαφία. Δεν γνωρίζουμε αν αυτά που περιγράφει, ή ένα μέρος τους, αγίζουν την ελληνική πραγματικότητα, στη γειτονική όμως χώρα τα γεγονότα είναι αναμφισβήτητα. Παρά την αφηγηματική δεξιοτεχνία του φερέλιπδος *συγγραφέα*, διακρίνουμε και εδώ σαφείς επιδράσεις της αστυνομικής σκανδιναβικής λογοτεχνίας. Οι αφηγηματικές μέθοδοι του παραπέμπουν σε ευλόγητους Σκανδιναβούς – στον πρόλογο του μυθιστορήματος, το οποίο τοποθετείται στο 2010, αναφέρεται μια μυστηριώδης γυναίκα που δεν γνωρίζουμε ποια είναι. Στη συνέχεια, εμφανίζονται δύο γυναίκες, η Νεφέλη και η Χημικός, οι οποίες κινούν τα νήματα της υπόθεσης. Επιπλέον, επισμαίνουμε, οι συνεχείς εσωτερικοί μονόλογοι δυσχεραίνουν την κατανόηση των συμβάντων. Μήπως πρέπει οι συγγραφείς μας να επανέλθουν στη δοκιμασμένη αφήγηση των κλασικών ομοτέγων τους, οι οποίοι μας έχουν αφήσει αριστουργήματα;

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΚΟΛΤΣΟΣ
Οδηγός φόνων

Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2019, σελ. 422, τιμή 16,60 ευρώ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΙΜΟΣ
Το ξικό μάτι

Εκδόσεις Bell, 2019, σελ. 358, τιμή 9,90 ευρώ

Ο Δημήτρης Σίμος